Schubert András

Egy kis pincsi a nagyvárosban

A *pekinézer*, teljes nevén pekingi palotakutya vagy palotapincsi (kínaiul 北京狗) ránézésre a megmosolyogtató ölebek családjába tartozik: rövid, görbe lábak, pici, gömbölyű fej, ráncos pofa. Szőrük hosszú, selymes, testsúlyuk alig éri el a 3 kilót. Ki hinné, hogy ezek a „játékkutyák" valaha a kínai császári palota őrkutyáiként szolgáltak; az pedig szinte hihetetlen, hogy DNS vizsgálatok szerint ez az a kutyafaj, amelynek génállománya a legkevésbé tér el a farkasétól.

Pekingi palotapincsi

Az első palotapincsik az 1860-as második ópiumháború során kerültek Angliába, és onnan terjedtek el Európában, majd Amerikában is. Az Egyesült Államokba az 1900-as első boxerlázadás után kerültek az első példányok. Az első pincsitulajdonosok között volt Alice Roosevelt Longworth, Theodore Roosevelt elnök lánya és John Pierpont Morgan, bankár.

Az 1920-as évekre a palotapincsi gyakori díszkutya, öleb lett, amelyet kinézete mellett értelme, barátságos természete miatt is kedveltek.

Mrs. Vlasto, a kor ismert pincsitenyésztője két, 1922-ben, ill. 1923-ban született versenygyőztes kutyájával.

Boldog gazdáikon kívül a pincsik a művészek érdeklődését is felkeltették. A régi kínai és japán ábrázolások után a XX. századra amerikai festményeken és szobrokon is feltűnik kedves figurájuk.

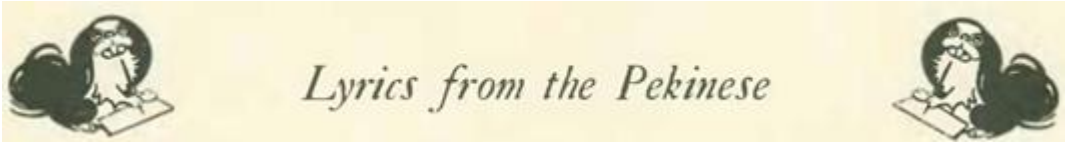
Alderbourni Chu-Erh képmása Lilian Cheviot festményén (1907)

Könnyen lehet, hogy a pekinézerek már korábban szerepeltek irodalmi művekben akár Ázsiában, akár Európában, de talán már Amerikában is, de a mi hősünk közel 100 éve, 1925-ben tűnt fel az éppen induló magazin, a *The New Yorker* hasábjain. Kiötlője Arthur Guiterman volt. Guitermant az irodalomtörténet legfeljebb a századelő költészetének „indultak még" kategóriájába sorolja, pedig korának jól ismert és közkedvelt alakja volt. 1871-ben született zsidó származású amerikai szülők gyermekeként Bécsben. New Yorkban nevelkedett, ott élt és alkotott 1943-ban bekövetkezett haláláig. Költészetének fő eleme a humor volt, ahogyan azt köteteinek címei is jelzik: *The laughing muse* (1915), *The mirthful lyre* (1918), *The light guitar* (1923). Könnyed verselése, mulatságos rímei kapóssá tették az élclapokban, magazinokban; azok közé a kevesek közé tartozott, akik kizárólag költői munkájukból jól meg tudtak élni. Önmagát nem vette egészen komolytalanul, 1910-ben a máig is működő Amerikai Költői Társaság (Poetry Society of America) egyik megalapítója, 1925-26-ban elnöke volt.

Arthur Guiterman (1871–1943)

Érthető, hogy Harold Ross, a *The New Yorker* alapító főszerkesztője örömmel fogadta a népszerű szerző közreműködését az induló magazin számaiban. Más írások mellett Guiterman az első számtól kezdve tizenegy részletben, hármasával közölte *Lyrics from the Pekinese* című verssorozatát. Már a cím többcsavaros guitermani lelemény. Egyfelől utalás Elizabeth Barrett Browning máig népszerű, 44 szonettből álló *Sonnets from the Portuguese* című sorozatára. (A költőnő saját verseit fordításként közölte először, mert tartalmukat túlságosan személyesnek érezte.) A „Pekinese" jelenthetné a kínai nyelv pekingi dialektusát is, de a fejléc grafikája eloszlatja a kétségeket. A „Lyrics" dalszövegre utal, de nincs tudomásom róla, hogy a versikéket bárki megzenésítette volna vagy akár szándék lett volna rá. Guiterman, aki valóban írt dalszövegeket is, nyilván arra utal, hogy ne mélyenszántó, magvas gondolatokat várjon az olvasó.

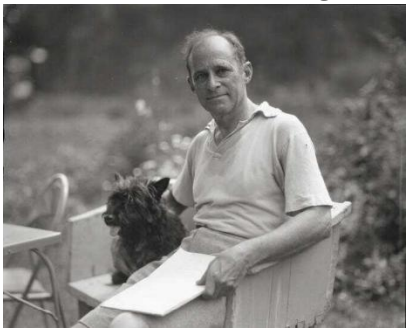

Guiterman verssorozatának fejléce a The New Yorker első évfolyamának számaiban

A kutyácska meglátásai mindazonáltal figyelemre méltóak. Naprakészen reagál a New York-i közélet eseményeire, az újságok és színházak világára, a társasági élet visszásságaira. A versek egy része ma már alig, vagy egyáltalán nem érthető a korabeli történelem és a napi aktualitások mélyreható ismerete nélkül. A mai olvasó számára inkább az tűnik fel, hogy milyen sok az olyan gondolat, amely az eltelt száz év alatt mit sem vesztett aktualitásából.

Bevallom, a fordításom (ferdítésem? átdolgozásom?) során főként ezeket a máig is érvényes elemeket próbáltam hangsúlyozni akár az eredeti szöveg megváltoztatása árán is. Beismerem és egyben feloldozást is kérek. Ahol mégis olyan tények, nevek szerepelnek a versekben, amelyek magyarázatra szorulnak, azokat a jegyzetekben igyekszem tisztázni.

Guiterman egyébként a valóságban is kutyabarát volt. Fennmaradt fotóján ugyan nem pincsivel, hanem egy skót terrier társaságában látható. Lehet, hogy ő is szerzőtársa volt?

Arthur Guiterman kutyájával (1931)

Most pedig adjuk át a szót a kis pekinézernek.

Arthur Guiterman

Egy kis pekinézer dalai

I. „Szájkosarunkat sokan látnák
szívesen a gazokon,
kik nem átallnak gúnyolódni
a keresztrejtvény divaton.
Mit mondjak? Én sem állom őket.
Hát mit árthat az nekik,
ha mások a gnuk és emuk közt
a négybetűst keresik.
S hogy melyik sajt végződik z-vel?”
Kérdi a kis pekinézer.

II. „A hölgyeink új módiját
tekinthetjük ártatlannak,
az azért talán riasztó,
ahogy mára megváltoztak.
A modoruk kissé érdes.
A beszédük: Ó jaj nekem!
Hajukat fiúsra nyírják,
táncuk meg szégyentelen.
Hátukon U betű tátong. Mi történhetett a V-vel?”
Kérdi a kis pekinézer.

III. „A közönség a bemutatón
végig jókat kacagott,
a kritika meg jól lehúzta
a legutóbbi darabot.
Úgy látszik, a törvénysértő,
gátlástalan drámák
kellőképpen lázba hoznak
minden urat s dámát.
Biztos, hogy nem *peep show*-t nézel?”
Kérdi a kis pekinézer.

IV. „Az elhivatott tollnokok nem
kímélik a tintát,
hogy megróják az írót, ha nem
követi a mintát.

Amiben mi libát látunk,
Abban ők pont hattyút.
Ami pedig nekünk hattyú,
Nekik ugyanaz lúd.
Nem elég, hogy te mit érzel?”
Kérdi a kis pekinézer.

V. „Nagyherceg Őméltósága,
az orosz sas védjegyével
ámulatba ejti népünk
cárias viselkedéssel.
Minden intése esemény,
minden szavát ezrek isszák.
Fel sem érjük származását,
Csak csodáljuk titulusát.
Tényleg vodkát iszik mézzel?”
Kérdi a kis pekinézer.

VI. „Gazdám, akit jóságáért
világszerte megcsodálnak,
tízmilliót adott egy kis
feltörekvő iskolának.
Nevét a homlokzatra vésik.
Ettől várják hírük-nevük terjedését,
gazdám pedig nem kevésbé
bevétele növelését.
De mit kezd hét doktori címmel?”
Kérdi a kis pekinézer.

VII. „Hány flekk lesz a tördelt,
Mikor lesz már kefe?
Izgatottan jönnek-mennek,
Nyugta nincs egynek se.
Az avatottak isszák szavuk,
Első kézből hallják,
Milyen bölcs az, aki mondja,
s a többiek mily balgák.
Kutya sem éri fel ésszel!”
Morog a kis pekinézer.

VIII. „A kritikus atyaisten,
a mindenható Mencken,

a tömegízlést ostorozza,
a bűvszava: *gedenken*.
Bár szavait csodálói
visszhangozzák fennen,
németül van, vagy talán más
ismeretlen nyelven.
Hozzám egy szava sem ér el!”
Morog a kis pekinézer.

IX. „Hylan polgármester úrban
csalódnom nincsen semmi ok.
Vannak fatörzsek a parkban,
és buszra is felszállhatok.
És mily csodás volt a napokban
az a napfogyatkozás!
Meg kellene ismételni
a jövő héten, nem vitás.
Lehetne talán zenével?”
Kérdi a kis pekinézer.

X. „Elnökünk meghallva reggel
a természet hívó szavát,
tüsténT útra kél, megülve
derék géperejű lovát.
Jól tudja, hogy mit vár tőle
az ezerfejű publikum,
fontosabb az számára, mint
az egész Capitolium.
A hírnév pontos barométer.
Véli a kis pekinézer.

XI. „Harsogják az ércharsonák
megannyi kellemét és báját,
Köszöntsék szonettek és ódák
A nagy elnök unokáját.
Én csak szerény dalocskámmal
(amit csak egy kutya dallhat)
csatlakozom a kórushoz,
Fülecskéje tán meghallgat.
Sok bába közt csak ne véssz el!”
Üzen a kis pekinézer.

XII. „Tavasz van! Na, nem egészen.
De már majdnem. Napról napra
erősödnek a krókuszok.
Nem gondolnak már a fagyra.
A föld mélyén készülődnek
a nárciszok is. Bár tudhatnák,
a jobbak a Palm Beach-i strandon
még hasukat napoztatják.
Az orrom lefagy. Rá se nézel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XIII. „Hová fut az a sok ember?
Miért sürög és miért forog?
Gondolják, hogy így hamarabb
érik el a holnapot?
Én, a selyem párnácskámon
elképzelni sem tudom,
miért cikáznak fenn az égen
vagy a bősz hullámokon.
Több van nekik egy kerékkel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XIV. „Rémes ez az újmódi dzsessz,
bevallom, nem állhatom.
Kipróbáltam, mint annyian,
de kérni sohasem fogom.
Hiányzik belőle a báj,
zaj ez csak és nem zene.
Egyenest a dobhártyádra
csap egy kalapács feje.
Ki az, aki ilyet pénzel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XV. „Hőn szeretett bölcs kormányunk
sürgönyileg közzétette,
hogy az aktatologatásnak
mától kezdve legyen vége.
A parancsot teljesítik
a készséges bürokraták,
holnaptól már az aktákat
csakis húzogatni fogják.

A lustaságra nincsen gyógyszer?”
Kérdi a kis pekinézer.

XVI. „A pajzánság tesz népszerűvé
számos újságcikket, glosszát.
Kacagva élvezik a Rosszak,
a Jók meg vadul ostorozzák.
Bajsza alatt mosolyog
a mindenható „publicity”,
az Erkölcs, bármilyen magasztos,
a számlákat nem fizeti ki.
Mi lesz így az üdvösséggel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XVII. „Mr. John Rockefeller,
bár nyolcvanhat éves,
büszkélkedik a hírekben,
hogy golfozni még mindig képes.
Az igaz, hogy több zsáknyi botját
a szolgája cipeli,
de a lyukba a golflabdát
enkezével beüti.
Miért nem pihen ennyi pénzzel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XVIII. „Őseink erősen hittek
a sorsban, mit a jós lát,
csata előtt felkeresték
az ügyeletes jósdát.
Földöntúli szellemekkel
már senki sem tárgyal,
ha dönteni kell, megelégszünk
pár ökölszabállyal.
A végeredmény alig tér el.”
Mondja a kis pekinézer.

XIX. „Gutzon Borglum, gigantikus
elnökfejek álmodója,
beletörődhetne lassan,
hogy műve nem válik valóra.
Grandiózus terveinek
sziklahegye nem gazdátlan.

Őslakói, bár békések,
de bosszúállók is, ha baj van.
Ne kezdj ki a dakotával, irokézzel!”
Mondja a kis pekinézer.

XX. „A legkiválóbb írók s költők
az óceánt szelik át,
hogy a fennkölt művészetre
tanítsák Amerikát.
Van közöttük pompás szónok,
van, ki éppen csak motyog,
van, akit a tolmács sem ért,
de hallgatói boldogok.
Mi meg fizetjük bő kézzel!”
Mondja a kis pekinézer.

XXI. „Bosszankodó szenátorok,
egy gúnyversen jöttek dühbe,
melyet ellenpárti társuk
írt tisztelt alelnökükre.
Klapancia! Kutya rossz vers!
– mondják, s észre sem veszik,
hogy háborgó szavaikban
súlyos sértés rejtezik.
Ki ilyet mond, ebül vész el!”
Morog a kis pekinézer.

XXII. „Újságírók színe-java,
glosszista és rajzoló,
pöfékel a reklámokon
szivart, hogy az milyen jó.
Jöhetnek majd a kravátlik,
parfümök és ékszerek,
a zsurnaliszták jól eladják,
hiszen olyan népszer’ek
Cikket majd pár vigéc gépel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XXIII. „Ha egy város, megye, ország
talál rá kellő okot,
a sörfőzde kapujára
tehet súlyos lakatot.

Ujjonghat az Erkölcs bőszen:
Íme, ki ellene vét
nem úszhatja meg szárazon,
viselje büntetését.
És ha a lakatkulcs nem vész el?”
Kérdi a kis pekinézer.

XXIV. „A vén tél jégpáncélja megtört,
szigora kezd megenyhülni.
Nem úgy az adóhivatalé,
bár próbáljuk elkerülni.
Kalucsnikkal, esernyőkkel
telnek meg a kirakatok,
Lorákról és Mirellákról
álmodnak a fiatalok.
Mi lett a sok szép régi névvel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XXV. „Napjaink új nemzedékét
aggódással figyelem.
Csak a randin jár az eszük,
nincsen bennük fegyelem.
Kártya, pia, rulett és tánc,
buliznak csak hajnalig.
Bölcs tanácsra nem hallgatnak,
Mindent tudnak, azt hiszik.
Bezzeg mi! Ugye emlékszel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XXVI. „Napról napra sűrűsödik
köröttünk a levegő.
Kapualjból detektív les,
a sarkon járőr jön elő.
Beszédünket lehallgatják,
mint egy ócska krimiben
tudják, hogy mindenki vétkes,
az kérdés csak, ki miben.
Szabad vagy, vagy csak játékszer?”
Kérdi a kis pekinézer.

XXVII. „Magyarok, románok, szlávok,
mindenféle tarka népek,

rendezzétek viszályotok,
mielőtt ajtónkon beléptek.
Van nekünk itt elég gondunk,
tesz róla sok politikus.
Átharapják egymás torkát,
az úgy lesz demokratikus.
Járjatok csak szerencsével!”
Mondja a kis pekinézer.

XXVIII. „Gyerekeknek s öregeknek
élményt nyújt a cirkusz.
Bár főként az ötkarikást
övezi a nimbusz,
emlékeimben élnek még
a rég lebontott sátrak,
ahol együtt parádéztak
a szépek és a bátrak.
És mi lett a repülő trapézzel?”
Kérdi a kis pekinézer.

XXIX. „A metrókocsin nem lesz,
hiába is várnád,
lábad alatt bársonyszőnyeg,
az ülésen párnád.
Az alagútból kitalálni
térkép nélkül rémmese.
Háromszor is meggondolod,
így tényleg érdemes-e.
És az a tömeg, bárhová nézel!”
Mondja a kis pekinézer.

XXX. „Derék polgármesterünk
nagy bölcsen felfedezte,
a rádióban szónokolhat
reggel, délben és este.
Ha ez így megy, a kampányban
a két párt szószólói
együtt fognak próbálkozni
a sercegést elnyomni.
És ezzel lesz tele az éter?”
Kérdi a kis pekinézer.

XXXI. „A szorgos méhecske is pihen,
tartja az apidológia,
a teherhordó öszvér se bánja,
ha sikerül egy kicsit lógnia.
A hangyák hírneve sem biztos,
hogy makulátlan e téren.
A példák sorát összegezve,
A lustaság nem bűn, érdem!
Sokan nem érik ezt fel ésszel."
Mondja a kis pekinézer.

XXXII. „Az adósságok rendezését
sokan úgy képzelik el:
Döntsünk úgy, hogy mától senki
nem tartozik semmivel.
Gondolják, hogy ez méltányos?
Hol marad a tisztesség?
Fel sem merül, hogy a hitelt
talán visszafizessék?
Munkával, ha nem megy pénzzel?"
Kérdi a kis pekinézer.

XXXIII. „Még két hét, és itt a nyár!
Júliusban már éget a nap.
Ki teheti, nyaralni jár,
aki nem, az itthon marad.
Legjobbjaink a tengerparton
heverik ki bajuk, gondjuk,
vagy átruccannak Európába,
hogy olasz borral oltsák szomjuk.
Vagy koktélt isznak sok-sok jéggel."
Mondja a kis pekinézer.

Jegyzetek

I. Bár az első keresztrejtvény már 1913-ban megjelent Amerikában (Arthur Wynne készítette a *New York World* december 21-i számába), népszerűsége 1924-ben ugrott meg, amikor két fiatalember, Simon & Schuster, új kiadó- vállalata egy önálló keresztrejtvényfüzetet adott ki egy ajándék ceruzával felszerelve. A *The New Yorker* nem követte a divatot, és csak 1942-ben kezdett el keresztrejtvényeket közölni.

II.

Merész hátkivágású ruhák az 1920-as évekből

V. Borisz Vlagyimirovics Romanov, a kalandos életű nagyherceg 1925-ben tett látogatást New Yorkban. A hajdani aranyifjú ekkor már megállapodott férj, és haláláig harmonikus házasságban élt polgári származású felesé-gével Zinaida Szergejevna Rasevszkajával.

Borisz nagyherceg és felesége New Yorkban, 1925-ben

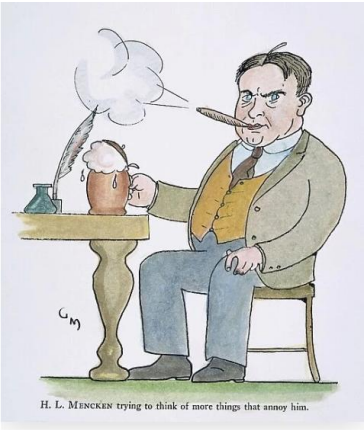
VII. Bevallom, hogy ennek a versnek az első sorait minden igyekezetem ellenére sem voltam képes értelmezni. Azt remélem, hogy átköltésem megőrzi az eredeti vers fő mondanivalóját.

Az eredeti sorok:

„To speak of the rolling of logs
And of logs and their rollers,
What kindly, reciprocal dogs
Are these column-controllers!”

A nyomravezetők között egy pincsit sorsolok ki.

VIII. Henry Louis Mencken (1880–1956) író, újságíró, kritikus, kora szellemi életének rendkívül befolyásos személyisége volt.

H. L. Mencken próbál újabb bosszantó dolgokra gondolni (Gene Markey karikatúrája, 1923)

Rendkívül széles érdeklődésére jellemző, hogy alapvetően humán érdeklődése és tevékenysége ellenére otthonában kémiai laboratóriumot rendezett be, a természet jelenségeinek megismerésére. Ehhez képest újabb meglepetés: az elméleti fizikát (Einstein munkásságát is beleértve) és a matematikát haszontalan időpocsékolásnak tartotta. A kutyuskával ellentétben Guiterman értette és nagyra tartotta Mencken munkáit. Talán matematika iránti bizalmatlanságát is osztotta, legalábbis ez gyanítható tréfás verséből. (Saját fordításom)

A tiszta matematikus

Csak dallja a költő a fellegek táncát
a padlásszobában!
Nemesb a lélek, ha szilárdan hisz a
matematikában.

Fölötte áll ő mindenen, mit
mások gondnak hisznek,
Nem is hisz ő senkinek, csak
alfának és x-nek.

Mit neki a kankalin a
zúgó folyó partján!
Szívesebben mereng ő egy
parallelogrammán.

Védje meg, kinek úgy tetszik a
hitét és nézetét,
Ő inkább otthon szerkeszti az
átfogó négyzetét.

Vonalzója mentén halad,
az adja ritmusát,
Ha kiszámolja életének
köb-logaritmusát

IX. John Francis Hylan (1868–1936) 1918 és 1925 között volt New York polgármestere. Egyszerű munkásemberből lett demokrata politikus. Jó szándéka kétségbevonhatatlan volt, hozzáértése már kevésbé. Népszerű, de meglehetősen populista jelszavakat hangoztatott, leginkább az „emberek” harcát támogatta a „kamatok” ellen.

John Francis Hylan (Alfred J. Frueh karikatúrája, 1920 körül)

XI. Paulina Longworth (1925–1957) az Egyesült Államok 26. elnökének, Theodore (Teddy) Rooseveltnek volt az unokája. Édesanyja, Alice Roosevelt Longworth tartalmas, de viharos életet élt, egyetlen leánya, Paulina is bevallottan egy házasságon kívüli kapcsolatból született. Paulinának nem sikerült megbirkózni a rá nehezedő lelki terhekkel és fiatalon véget vetett életének.

Paulina Longworth szüleivel (1930 körül)

XV. Ennek a versnek az eredetije egy lefordíthatatlan szójátékra épül. 1925-ben Coolidge elnök úgy rendelkezett, hogy a költségvetési intézményekben az iratkötegeket az addig használatos piros szalag (*red tape*) helyett fehér zsinórral (*white string*) kötözzék össze. Indoklásul takarékossági okokra hivatkoztak. Ez elég mondvacsináltnak látszott, mások arra gyanakodtak, hogy a piros szín a kommunista Szovjetuniót idézi, és ezt akarták elkerülni. Ugyanakkor a „red tape" a mindennapi szóhasználatban a bonyodalmas és hosszadalmas hivatali ügyintézést jelenti. A kétértelműséget használja ki Guiterman a pincsi okfejtésében.

XVII.

A 86 éves John D. Rockefeller a golfpályán (1925)

XIX. John Gutzon de la Mothe Borglum (1867–1941) dán származású szobrászművész monumentális szoborcsoportot álmodott a dél-dakotai Rushmore-hegy szikláiba faragva. Sem a szobrász személye, sem a helyszín nem aratott egyöntetű elismerést; Borglum ellen szabadkőműves és Ku Klux Klan kapcsolatai szóltak, a helyszín pedig az őslakosok szent hegye volt. Végül is a terv támogatói győztek, és 1927-ben megkezdődött a négy elnök (George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt és Abraham Lincoln) szoborportréját ábrázoló alkotás készítése. Borglum haláláig dolgozott a művön, amelynek 1941-es avatását már nem érte meg. A szoborcsoport hivatalos neve Rushmore-hegyi Nemzeti Emlékmű; műalkotásként a *Shrine of Democracy* (a demokrácia temploma) néven emlegetik, de a körülötte zajló zavaros körülmények miatt a *Shrine of Hypocrisy* (a képmutatás temploma) gúnynevet is adták neki.

A Rushmore-hegyi Nemzeti Emlékmű (Royston Robertson karikatúrája)

XXI.

Ez a történet messzire nyúlik vissza. Az amerikai hazafias legendárium fontos mozzanata Paul Revere éjszakai lovaglása (*The Midnight Ride of Paul Revere*), melynek halhatatlanságához Longfellow költeménye (*Paul Revere's Ride*) is jelentősen hozzájárult. A lexingtoni csata (1775) előtt a hős egy éjszakán át lovagolt, hogy figyelmeztesse honfitársait: az angolok a tengeren közelednek. Revere-nek társai is voltak. Az egyikük William Dawes volt, akinek késői leszármazottja, Charles G. Dawes republikánus szenátor és1925 és 1929 között Coolidge elnök mellett az Egyesült Államok 30. alelnöke lett. Itt folytatódik a történet.

Röviddel az elnökválasztás után a főállamügyész kinevezéséről kellett dönteni. Az ülést Dawes vezette. Mivel az elnök jelöltjét minden eddigi tapasztalat szerint megszavazták, Dawes még a szavazás előtt visszatért pihenni a szállodájába. Az ülés azonban váratlanul alakult. A demokrata szenátorok mellett néhány republikánusban is kétségek támadtak a jelölt alkalmasságát illetően, és a szavazás döntetlenre állt. Amikor Dawest erről értesítették, ő taxiba vágta magát, és „lóhalálában az ülésre vágtatott." Beléptekor az egyik szenátor megváltoztatta a szavazatát, és az elnök jelöltjét leszavazták.

Az egyik ellenszavazó republikánus szenátor, George Norris, gúnyverset rögtönzött „Charles Dawes nappali lovaglása" (*The Daytime Ride of Charles Dawes*) címmel, amelyet demokrata társai lelkesen terjesztettek, hiszen az alelnök „bevágtatása" végül is az ő győzelmüket hozta.

Charles G. Dawes ettől a történettől teljesen függetlenül, Sir Austen Chamberlainnel megosztva 1925-ben Nobel Békedíjat kapott az I. világháború utáni jóvátételi szerződések előkészítéséért.

A Dawes házaspár és Chamberlain a Nobel Békedíj átvételekor

XXII.

Szivarozó újságíró az 1920-as évek stílusában